

ವಸುಧ್ಯಕ ಬಾಂಧವ ರೇಚಣದಂಡನಾಥ

ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ , ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ, ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ದಾನಚಿಂತಾಮಣ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಚರಿತ್ರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಉಪಲಬ್ಧ ವಾಗಿವೆ . ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ಬಲ್ಲಿದಾನವಾಯಿತು: ಅದೇ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಮನೆತನ. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಮಲ್ಲಪಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಪುನ್ನಮಯ್ಯ, ಸೋದರರಾದ ಗುಂಡಮಯ್ಯ, ಎಳಮಯ್ಯ ಪೊನ್ನಮಯ್ಯ ಆಹವಮಲ್ಲ ವಲ್ಲ ಎಂಬ ಐವರು, ಮಾವನಾದ ದಲ್ಲಪಯ್ಯ , ಗಂಡನಾದ ನಾಗದೇವ. ಮಗನಾದ ಅಣ್ಣದೇವ-ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಚಾಳುಕ್ಯ ಸೃನ್ಯದ ಚಮೂಪತಿಗಳಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಪುನ್ನಮಯ್ಯ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಗಲ್ಲದ ಹತನಾದನು , ಮಣ್ಣುಗೊಂಡನು. ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಗಂಡನಾದ ನಾಗದೇವನೂ ಹಗೆಗಳ ಕೊಲೆಯ ಈಡಾಗಿ ರಣರಂಗದಲೇ ಮುಮ್ಮಳಿಹೊಂಡನು. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಅವರ ಸಂಸಾರ ರಾಷ್ಟ್ರ ಫ್ರೇಮವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇರಿಸಿತ್ತು. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಗೋರಾಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರಕಾಯಕ ಆ ಕುಟುಂಬದ ನೋಂಪಿಯಗಿತ್ತು .ಸ್ವಯಂ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಉದ್ವತ್ತ ಶತ್ರು_ವನ್ನು ಸೃನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತಡೆದು ತನ್ನ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಳು .ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಸೃನ್ಯವನ್ನಟಿದುರುಸಿ ಗೆದ್ದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂಥ ವಿಚಾರ. ಅದರೊಂದಿಗೇನೆ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷ ಸಾಹಿತ್ಯವನೂ ಪೋಷಿಸಿ, ಮಾತೃಭಿಕ್ಷಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ರಕ್ಷಾಮಣಿಯೂ ಆಧಿದ್ವಳೆ.

ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯತರುವಾಯ ಅವರ ವಂಶದವರ ಯಾರು ಬಂದರು,ಏನಾದರು ಎಂಬ ಫಲಶೆಹಲಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ: ಆದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವ ಫಲಯತದ ಫಲ ಈ ಸಂಘಬಂಧ.

ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯ ತೌರುಮನೆ ಮತ್ತು ಮಾವನ ಮನೆಯವರ ವಿವರಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಆಕೆಯದು ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಗೋತ್ರದ ವಾಜಿವಂಶ ಈವಾಜಿ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಹಾಪುರುಷರು ಆಗಿಹೋಗಿದಾರೆ. ವಾಜಿಕುಲದ ಜೈನ ಶಾಖೆಯವರಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಪಯ್ಯ, ಅವನ ಮಗ ನಾಗದೇವ (ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯ ಗಂಡ) ಅವನ ಮಗನಾದ ಅಣ್ಣಗದೇವ (ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯ ಮಗ) ಮೊದಲಾದವರು ಫುಸಿದ್ದರಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯ ನಾಗದೇವ ದಂಪತಿಗಳ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಅಣ್ಣಗದೇವ. ಈತನ ವ್ಯವಾಹಿಕ ವಿವರಗಳಿ ಇರುವ ರನ್ನನ ಅಜಿತಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಅಣ್ಣದೇವನು ಅಪುತ್ರ ಕ ಆಧಿದ್ಧಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಾಗದೇವನು ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು ವಹಿಸಿರುವ ಮೌನವನ್ನು ಸೋಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಗದೇವ ತಮ್ಮಂದಿರ ವಿಚಾರಗಳೂ ದಾಖಲಾದಂತಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಾಗದೇವನನ್ನು ದಲ್ಲಪನ ಹಿರಿಯ ಮಗನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಇರಲೇಬೇಕು. ದಲ್ಲಪ ,ನಾಗದೇವ, ಅಣ್ಣಗದೇವ ಲ್ಕುಂಡಿಯ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು. ಅಣ್ಣಗದೇವನಂತೂ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲೇ ನೆಲಸಿದ್ದು, ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನುಒಲಗೊಂಡ ಮಾಸವಾಡಿ-೧೪೦ ಕಂಪಣ ಫ್ರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಡೆಯನಾಗಿ ಬೀಳುವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ನು(ಸೌ. ಇ.ಇ. ೧೧-೧, ೫೨. ೧೦೦೨: ಬಾ. ಕ. ಇ. ೨೮, ೧೯೨೬-೨೭]

ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆ ರನ್ನಕವಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೀಡಿ ಅಜಿತ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಸಿದ್ದಾ , ೧೫೦೧ ನೆಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಬಸದಿಯನ್ನಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೂ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ಅತ್ತಿಮುಬ್ಬೆಯ ಸಮಾಧಿ ವಿಧಿಯಿಂದಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಡಿಪಿರಬಹುದು. ಮತ್ತು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೧೮-೨೦ರ

ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಮುಚ್ಚಿ ಮುಡಿಸಿದ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಫ್ರಾಯ: ೧೦೨೨ ರವೇಳೆಗೆ ಅಣ್ಣಗದೇವನೂ ಮುಂಡಿಪಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಚಾಳುಕ್ಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ ಇಮ್ಮಡಿ ಜಯಸಿಂಹನ ಮಹಾಸಾಮಂತನಾದ ದಸರಸನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೨೨ ರಿಂದ ಮಾಸವಾಡಿ ಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರವಿದೆ. [ಸೌ,ಇ.ಇ. ೧೧-೧.೫೮. ೧೦೨೨. ನಾಗರ್‌ಹಳ್ಳಿ (ಧಾಜಿ./ಮುಂಡರಗಿತಾ)].

ಅಣ್ಣಗದೇವನ ತರುವಾಯ ಆತನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮತ್ತು ಆತನ ತಮ್ಮಂದಿರ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬದಮು ಹುಳುಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ರೇಚಣ ದಂಡಾದಿಶರು ಚಾಳುಕ್ಯರ ಆಸರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೆಳೆದುಬಂದ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಾಳುಕ್ಯರನ್ನು ತೊರೆದು, ದೂರದ ಊರುಗಳಿಗೆ ಭೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿಭೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಬರಲು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಘಟನಾವಳಿಯೇ ಕಾರಣ. ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಚಾಳುಕ್ಯ ಮಹಾರಾಜರು ಜೈನಪರವಾದ ಧೋರಣಿಯಿಂದ ಸರಿದು ಶೈವಪರವಾದ ನಿಲುಮೆಗೆ ಒಲವು ತೊರಿದರು. ಇದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಯಕ್ಷರಾಜನು ಲಕ್ಕುಂಡಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದ ಮೊದಲಿಗನು[ಎ. ಕ.೨, ೭೧೯೬೪).೧೧೬೩. ಪು. ೩೦: ಅದೇ ,೪೭೬.(೩೪೫) ವಾಜಿ ವಂಶದ ಯಕ್ಷರಾಜನು ಫ್ರಾಯ: ದಲ್ಲಪನ ಕಿರಿಯ ಮಗನ,ಅದಂರೆ ನಾಗದೇವನ ತಮ್ಮನ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಯಕ್ಷರಾಜನು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅಂತ್ಯದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಯ್ಸಳರನೂ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರವನೂ ಸೇರಿದನು.ಅವನ ಮಗನೇಹುಳ್ಳಭಂಡಾರಿ [ಎ.ಕ. ೭(೧೯೭೯) ೬೩(೪ನಾಮ ೩೦) ೧೧೬೫.ಲಾಲನಕೆರೆ (ಮಂಡ್ಯ೩-ಜಿ/ನಾಮಂ. ತಾ) ಪು. ೪೩. ರಾಲು:೩೦-೩೧]

ಯಕ್ಷರಾಜನೂ ಅವನ ಕುಟುಂಬವೂ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು ತೊರೆದ ಮೇಲೂ, ಆತನ ದಾಯಾದಿ ಕುಟುಂಬದವರಾದ ಅಣ್ಣಗದೇವನ ತಮ್ಮನ ಮನೆಯವರು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು ತೊರೆದ ಮೇಲೂ, ಆತನ

ದಾಯಾದು ಕುಟುಂಬದರಾದ ಅಣ್ಣಗದೇವನ ತಮ್ಮನ ಮನೆಯವರು ಲ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಆ ಮನೆಯ ಮಗನಾದನು ರೇಚಣ ದಂಡಾಧಿಪತಿ. ಅಣ್ಣಗದೇವನುಆದಮೇಲೂ ವಾಜಿವಂಶ್ಯದ ಬೇರುಗಳು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದುವು. ತನ್ನ ಕುಲದವರ ಜಿನಧರ್ಮನಿಷಯನ್ನು ಯಶ 'ಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದವನು 'ವಸುಧ್ಯವ ಬಾಂಧವನಾದ ರೇಚಣನು. ಈತನು ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ 'ವಸುಧ್ಯಕ ಬಾನ್ಧವ ಜಿನಾಲಯ'ವನ್ನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೫ ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆವಸುಧ್ಯಕ ಬಾನ್ಧವ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭುವನ ತಿಲಕ ಶಾನಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಿಂಬವು ಮೂಲನಾಯಕ ಫೃತಿಮೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಶಾಸನದಂದಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ರೇಚಣನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಶಾಸನೋಕ್ತವಾಗಿವೆ. [ಎ.ಕ. .೭-೧, ೧೯೭, ೧೧೮. ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗಜಿಲ್ಲೆ/ ಶಿಕಾರಿ ಪುರ ತಾ)ಪು. ೨೮೫-೯೧]

ಶ್ರೀವಚಂ ಸಿರಿಯಿಂ ಸಮೃದ್ಧನೆಸೆವಾ ನಾಗಾಂಬಿಕಾಸೂನು ಬೋ
 ಗಾವಾಸಂ ವಸುಧ್ಯಕ ಬಾನ್ಧವನುದಾರಂ ಸುತ್ಯಗೌರೀ ಸುಖ
 ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣಂ ವೃಶಭಧ್ವಜ ಪ್ರಿಯತಮಂ ನಾರಾಯಣಾತೋದ್ಭವಂ
 ಭಾವಂ ಭತ್ತಿರೆ ಚೆಲ್ವನೆಂದೆನಿಸಿದಂ ಶ್ರೀರೇಚಿದಣ್ಣಾಧಿಪಂ || [ಸಾಲು೩೬-೩೮]

ನಡೆದನೆಲಂ ರಣೋರ್ವ್ವರೆಯೊಳಂತನಿತುಂ ತನಗಪಜ್ಜರಿಂ
 ಪಡೆದ ನೆಲಂ ದಲೆಂಬಿನಸಿಗನ್ಯ ನೃಪಾಳರನಿಕ್ಕುದುಂತೆ ಕಿ
 ಟ್ತಡೆ ಕಡದೋಸವೆಂಬನ ಸಹಂ ಮಿಗೆ ದೇಗುಡೆ ಪತ್ತೆ ತಾನೆಬೆಂ
 ಗುಡುವ ವೊಲೆಂಬನೇನದಟನೋ ಕಲಿ ರೇಚಣ ದಣ್ಣಾಯಕಂ||

ಸಾಲು೩೨-೩೩]

ರೇಚಣನು ನಾಗಾಂಬಿಕೆಯ ಮಗ, ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ನಾರಾಯಣ, ಮಡದಿಯ ಹೆಸರುಗೌರಿ.ಹಗಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕದೆ ಹೋರಾಡುವ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಕಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಜ್ಜ ಪಜ್ಜರ ಪರೆಂಪರೆಯಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ರೇಚಣನು ತನ್ನತಾತ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದ ವಾಜಿ ವಂಶದ ವಾಂಛೆಯಿಂದ ಲಕ್ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ರೇಚಣ ವಾಜಿ ವಂಶೋದ್ಭವನೆಂಬುದು ಶಾಸನ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ: [ಎ.ಕ. ೫, ಅರಸೀಕೆರೆ ೬೯.೧೧೭೪]

ಕುಲವಮಂ ಪೇಱಿಡೆ ವಾಜಿ ತಿಲಕಂ ಮಂತ್ರಿ ತ್ವದೊಳ
 ಪಲರುಂ ಜೀಯೆನೆ ದೇವಮಂತ್ರಿಯೊಲವಂ ಸಲ್ಲೀಲೆಯಿಂ ತೀಱುವಂ
 ಚಲದಿಂದಾಂತರನಿಕ್ಕಿಮೆಟ್ಟಿ ಪಡೆವಂ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯಂ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ
 ನಲವಿಂ ರೇಚಣ ಮಂತ್ರಿ ಯಾಗ್ಗಮಧಿಕಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಧಂ||

ತನ್ನ ವಾಜಿವಂಶ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜರು ನೆತ್ತರು ಹರಿಸಿ ತಳಪಾಯವಾಗಿ ನಿಂತು ಕಟ್ಟಿದ ಚಾಳುಕ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವಧರ್ಮವಾದ ಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಅಕ್ಕರೆ. ಆದ್ಯತೆ, ಫುಭು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ರೇಚಣನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ರೇಚಣನು ಯಕ್ಷರಾಜನಂತ ತೌರೂರಿನ ಸೀಮೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿರಿಯರು ದಲ್ಲಪಾದಿಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದನು. ದಲ್ಲಪನು ತೃಲಪನಿಗೆ ಹುರುದುಂಬಿಸಿ ರಾಸ್‌ಷ್ಯಕೂಟರಿಗೆ ಫ್ರೆತಿಸ್ವಾಧೀನಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಗೆಲ್ಲಿಸಿದನು.ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದನು.ಅದೇ ತೆರನಾಗಿ ಈಗ ದಲ್ಲಪನ ಅನಂತರ ಆರನೆಯ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿದ ರೇಚಣನು ರಾಜಕೀಯ ದಾಳಗಳ ನ್ನು ಉರುಳ್ಳಿಸಿದನು. ಮ್ಯಹತ್ತಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಯಾಗಿದ್ದ ಚಾಳುಕ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಹದ್ದುಗಣು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ

ಬಿಜ್ಜಣನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. ರೇಚಣ್ಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನ್ನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿದೊಡನೆ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕಾರೋನ್ಮುಖನಾಗಿ ರಾಜ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತನು: [ಐ. ಕ.೨-೧, ಶಿಕಾರಿಪುರ೧೯೭, ೧೧೮೦, ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿ]

ಕೃಮದಿಂದಾ ಬಿಜ್ಜಲೋವಿರ್ವೃಪತಿಗೆ ಪಡೆದು ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಂಪತ್ತಿಯಂ ಮ
ತ್ತಮದಂ ತಚಕ್ರಿಯಿಂದತ್ತಲುಮೊದವಿದ ರಾಜಾವಳಿ ಲೀಲೆಗಂ ತಂ
ದುಮಿದೇ ಸಪ್ತಾಂಗಮಂ ಕಾಣಸಿದನೆನೆ ಜಗಂ ಮಂತ್ರದಿಂ ತಂತ್ರದಿಂ ವಿ
ಕೃಮದಿಂ ಶ್ರೀಯಿಂ ಸದಾಚಾರದಿನೊಸೆದಂ ರೇಚೆದಣ್ಣಾಧಿನಾಥಂ||

ಕಳಚುರ್ಯ್ಯ ಕ್ಷಿತಿಪಾಳ ರಾಜ್ಯಲತೆ ಪವ್ವಳ್ತನ್ನ ದೋಶಾಖೆಯಂ
ವಿಳಸನ್ನಂದರ ಸಾನುಗಂ ವಿಬುಧ ಸೇವ್ಯಂ ವಿಸಿತ ಚಾಯನ
ಸ್ಥಳಿತೌದಾಯ್ಯ ವಿಳಾಸಭಾಸಿ ಸುಮನ ಸ್ಸಂಪೂರ್ಣನುದ್ಯಶ:
ಫಳದಿಂ ರೇಚಣ ದಣ್ಣಾ ನಾಥನೆಸೆದಂ ಲೋಕೈಕ ಕಳದ್ರುಮಂ ||

ರೇಚಣನು (ರೇಚರಸ, ರೇಚವಿಭು, ರೇಚಿದಂಡನಾಥ) ಕಳಚುರ್ಯ್ಯರ ಆಹವಮಲ್ಲನ (೧೧೮೦-೮೩) ಮಹಾಭ್ರಧಾನನೂ , ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಹಾಧಿಪತಿಯೂ, ದಂಡಾಧಿನಾಥನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರೇಚನು ಅದೂಕ್ಕೊ ಎರಡು ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ ಕಲಚುರಿ ಕುಲದ ಸಂವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದನು. ಇಮ್ಮಡಿ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ (೧೧೬೨-೬೭) ಸಪಾಂಗ (ಸಾಮ್ರಿ, ಅಮಾತ್ಯ, ಜನಪದ, ದುರ್ಗ, ಕೋಶ , ಸೈನ್ಯ, ಮಿತ್ರ) ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು (ಪರಾ) ಕೃಮದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಟ್ಟವನೇ ರೇಚಣ ದಂಡನಾಯಕ.

ರೇಚಣನು ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಕಲಚುರಿವಂಶ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆನಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಸಿದನು: ದಲ್ಲಪನು ತೃಲಪನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂತೆ .ಚಾಳುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣವನೇ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಬಿಜ್ಜನಿಗೆ ರೇಚನು ಸೂಚಿಸಿದನು: ತೃಲಪನಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಟ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮಳಖೇಡವನೇ ಮುಂದುವರಿಸಲು ವಿವೇಕ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ದಲ್ಲಪನು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ .ಬಿಜ್ಜಳನಾದಮೇಲೂ ಆ ಕಲಚುರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು (ಮತ್ತು ಅದಂತೆ ಚಕ್ರಿಯಿಂದತ್ತಲುಂ) ಅನಂತರ ಬಂದ ರಾಜರುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣಗೂ (ಒದವಿದ ರಾಜಾವಳಿ ಲೀಲೆಗಂ) ರಾಜಾಡಳಿತದ ಏಳು ಅಂಗಗಳನ್ನು ದೊರೆಯಲುಂತೆ (ಸಪಾಂಗಮಂ ಕಾಣಿಸಿದನೆನೆ) ರೇಚಣನು ಶ್ರಮಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ರಾಜರಿಗೆ ಇರ ಬೇಕಾದ ರಹಸ್ಯಾಲೋಚನೆ, ಉಪಾಯ ,ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ , ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸನ್ನಡತೆಯಿಂದ ರೇಚಣನೂ ಶೋಭಿಸಿದನು.

ಕಳಚುರೈಕುಲದ ರಾಜರ ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಬಳಿಯು (ಕ್ಷಿತಿಪಾಳ ರಾಜ್ಯ ಲತೆ) ಹಬ್ಬುವುದಕ್ಕೆ ರೇಚರಸನು ತನ್ನ ತೋಳುಗಳೆಂಬ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನ ಚಾಚಿದನು (ದೋ:ಶಾಖೇಯಂ)ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಸನ ಸುಂದರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನ ಮಗಂದಿರಾದ ವಜ್ರದೇವ, ಸೋವಿ(ಯಿ) ದೇವ (೧೧೬೭-೭೬) , ಮೃಲುಗಿ ದೇವ -ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ (೧೧೭೬) , ಸಂಕ (ಗ) ಮ (೧೧೭೬-೮೦) ಮತ್ತು ಆಹವಮಲ್ಲ (೧೧೧೧ ೮೩) ಸಿಂಹಘಣ (೧೧೮೪)-ಇವರೆಲ್ಲರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ರೇಚಣನು ಸಹಾಯಕ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ರೇಚ ವಿಭುವೇ ಪರೋಕ್ಷ ಫುಭು ವೆಂಬಂತೆ ಫುಮುಖನಾಗಿದ್ದ ಕಳಚುರೈ ಕ್ಷಿತಿಪಾಳರ ರಾಜ್ಯಲತೆ ದಾಂಗುಡಿಯಿಟ್ಟ ಪರ್ವಲು ಫೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾದನು. ಬಿಜ್ಜಳನ ಕಡೆಯ ಮಗನಾದ ಸಿಂಘಣನ ಕಾಲ ಮುಗಿದೊಡನೆ (೧೧೮೪) ರೇಚಣನು ಕಲಚುರಿಹಳ ಆಸ್ಥಾನ ತೊರೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಕಳಚುರೈರನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು (೧೧೭೩-೧೨೨೦) ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೪ ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ರೇಚಣನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಲೌಕಿಕ ಅಧಿಕಾರ ರಹಿತನಾಗಿದ್ದನು. ರಣರಂಗ ದರ್ಶನ ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖನಾದನು. ಆದರೆ ರೇಚಣನು ಅನುಭವ ಭಂಡಾರದ ಸದುಪಯೋಗ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಫ್ರಾಯ: ಈತನು ಬಂಧುವಾದ ಹುಳ್ಳ ಭಂಡಾರಿಯ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ರೇಚಣನನ್ನು ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಕರಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಯಾವ ಹೊಯ್ಸಳರೊಡನೆ ಐದಾರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಪಡೆಯನಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಹೊಯ್ಸಳರಲ್ಲಿಯೇ ಒಲಗಿಸಿ ಬಾಳುವಂತಾಯಿತು: ಇದರಿಂದ ರೇಚಣನಿಗೆ ತೇಜೋವಧೆಯೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಲಭ್ಯವಾದುವು ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನಲ್ಲಿ , ರೇಚಣನು ತನ್ನ ಆಯಸ್ಸಿಗೆ ಉತ್ತಮವನ್ನು ಕಳೆದನು. ಸು. ೧೧೮೮ ರಿಂದ ೧೨೨೦ರವರೆಗೆ ,ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದುಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕಳಚುರೈರು ಸು. ೧೧೫೮ರಿಂದ ೧೧೮೪ ರವರೆಗೆ, ಸುಮಾರು ೨೬ ವರ್ಷ ಆಳಿದರು. ಇಷ್ಟೊ ವರ್ಷ ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ಆದರ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವನು ರೇಚಣದಂಡಾಧಿಪತಿ. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಲ್ಲ ದಷ್ಟು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ. ರೇಚಣನು ಕಳಚುರೈರ, ಕಡೆಯ ಬಲಿಷ್ಠ ರಜನಾದ, ಆಹವಮ್ಮಲ್ಲನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆಹವಮ್ಮಲ್ಲನ ಮಹಾಘ್ರ ಧಾನನೂ, ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಹಾಧಿಪತಿಯೂ, ದಂಡಾಧಿನಾಥನೂ ಆಗಿದ್ದ ರೇಚಣನು ಆದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರೈಖಂಡಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು: [ಎ. ಕ. ೭-೧, ೧೯೭, ೧೧೮೦]

ತರದಿಂ ದೇಶಂಗಳು ಶ್ರೀ ಕಳಚುರಿಕುಳ ಚಕ್ರೇಶರಿರಂ ಪೆತ್ತುದೀ ನಾ

ಗರ ಖಣ್ಡ ಕೃತ್ಥಿ ಕವಟ್ಟಾ ನೃಪರೊಳಡೆದಿಂಬಿಂದವಾಳ್ಳಿ ಪ್ಪನಾ ರೇ

ಚರಸಂ ತಾನೆಂದೋಡೇ ವಣ್ಣಪುದೊ ನಿಸದವೀದೇ ಶದೊಂದೊಳ್ಳೆಯಂ ಬಿ
'ತ್ತರದಿಂ ಪಂಕೇಜರೂಪ ಬನವಸೆಯದಱಿಪಿಳ

ಶ್ರೀಯವೋಲಿಪುರ್ವದೆಂಬೆಂ||

[ಸಾಲು ೩೮-೩೯]

ಬನವಾಸಿ ದೇಶವು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತಾವರೆ ಹೂವಿನಂತಿದ್ದರೆ, ಅದರೊಳಗೆ
ನಾಗರಖಂಡವು ಲಕ್ಷಿ
ಯ ಹಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ನಾಹರ ಖಂಡವನ್ನು ಕಳಚುರಿಕುಳದ ಚಕ್ರೇಶರು ವಶ
ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಆ ಫ್ರದೇಶದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಕಲಿ
ರೇಚಣನಿಗೆ ದಂಡನಾಯಕನಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಸುಧೈಕ ಬಾಂಧವ ಎಂಬ ಬಿರುದನು
ರೇಚಣನಿಗೆ ಇತ್ತವರು ಕಳಚುರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು : ಕಳಚುರು ಸಾಮಾಜ್ಯವೈಂಬ ವಸುದೆಗೆ ಒಬ್ಬನೇ
ಮಹಾವೀರನಾದ ಬಾಂಧವನೆನಿಸಿ ನೆಹಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈ ಫ್ರದಸಿ
ಫ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. 'ವಸುಧೈಕ ಬಾಂಧವ' ಬಿರುದಾಂಕಿತನಾದ ರೇಚಣ ದಂಡಾಧಿಪ್ತರನಿಗೆ ನಾಗರ
ಖಂಡಾಪತಿ ಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಲು ಇದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಫ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಅದು ಆತನ
ಜನ್ಮಸಳವಾದ ಲಕ್ಕುಂಡಿಗೆ ಸಮಿಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು.

ರೇಚಣನಿಗೆ ಆಪ್ತಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಬೊಪ್ಪ ಭೂಪ. ನಾಗರ ಖಂಡದ ಪರಿಸರವಷ್ಟೋ
ಫ್ರ ಧಾನವಾಗ ಸವಣರ ಶಿಷ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ನಾಳ್ಗಾವುಂಡ ನಾಗಾಜುರ್ನ, ನಾಳ್ಗಾವುಂಡಿ
ಜಕ್ಕಿಯಬ್ಬೆ ಮೊದಲಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ಸವಣರ ಅಹಿಂಸಾ ಸಂದೇಶದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಭೆಳೆ
ತೆಗೆದಿದ್ದರು [ಎ.ಕ. ೮, ಸೊರಬ ೨೩೪, ೧೦೦, ಹಿರೇಚಟವು (ರಾಜಿ/ಸೊರಬ ತಾ.)]

ಅದರ ಕೂಂಡಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟ ರೇಚಣನೂ ಬೊಪ್ಪನು ನಿಷಾವಂತ ಜೈನರಾಗಿದ್ದರು. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಂಟಿನೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೌಟೂ ಇತ್ತು. ಅಂಡುರವರ ವಂಶದ ಬೊಪ್ಪನು ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿ ಸಾಮಂತರ ಕುಟುಂಬದವನು: ಶಾಸನೋಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

ರೇಚಣನ ಆಪ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬೊಪ್ಪನು. ದಾನಿ ವೀರ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತ ಜಿನಭಕ್ತ. ಬೊಪ್ಪನು ರಾಜಧಾನಿ ಬಾಂಧವಪುರ: ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿನಾಥ ಚೈತ್ರಾಳಯವಿತ್ತು. ಅದರ ಸ್ಥಾನಾಚಾರ್ಯರು ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದಾಂತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನಯಕೀರ್ತಿ ಬ್ರತಿನಾಯಕರು. ಸಾಮಂತ ಶಂಕರನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೮ರಲ್ಲಿ ಮಾಗುಡಿಯಲ್ಲೊಂದು ಜಿನಹೃಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಭುವನೈಕ ಮಂಡನವೆನಿಸಿದ ಆಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಮುನಿವರನಾದ ಫ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾನುಕೀರ್ತಿಸಿದಾಂತಿಯು ಉತ್ತಮ ತಳವೃತ್ತಿಯನಿತ್ತನು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಳಚುರೈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಸಂಕಮದೇವ ಚಕ್ರಯು (೧೧೭೬-೮೦), ಹೊಯ್ಸಳರ ಬಲ್ಲಾಳ ಭೂಪಾಳನನ್ನು ತನ್ನ ಪದಾಬ್ಜ ಸೇವೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಶೌರ್ಯಾವಷ್ಟಂಬದಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ದಂಡಾನಾಯಕರ ಸಮೇತ ನಡೆತಂದು ತಾಳಗುಂದ ನಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಕಳಚುರೈ ಸಂಕಮದೇವನ ದಂಡಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಫ್ರದಾನನಾದ ರೇಚಣ ದಂಡಾಧೀಶ್ವರನು ಸಹ ತನ್ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಾಳಗುಂದದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾದ ಹೊಸಬಸದಿಯ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪದಾಭಿವಂದನೆಗೆಂದು ತಾಳಗುಂದದಿಂದ ರೇಚಣನೂ ಆಗಮಿಸಿದನು:

ಬನ್ನ ಜಿನೇಶ್ವರ ಪದಮಂ

ಬನ್ನಿಸಿ ಜಿನಮುನಿ ಪದಾಂಬುಜಕೈಱಿಗಿ ಜಿನೋ

ನೈನ್ರಿರಮಂ ನೋಡಿ ದೃಡಾ

ನನ್ನಂ ವಸುಧೈಕ ಬಾನ್ದವಂ ಬಣ್ಣಸಿದಂ || [ಅದೇ:ಸಾಲು ೯೪]

ಅಂತು ಪೊಗಳು ತ್ರಿಚ್ಚೋಗಾ
ಭೃಂತರವಾಗಿದ್ದರ್ ತಳವೆಯಂ ಸವ್ವನಮ
ಶೃಂತೇಚೋ ಸಾಮ್ಯ ಸಮೇ
ತಂ ತಜ್ಜಿನ ಪೂಜೆಗೆನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿದಂ||

ರೇಚಣನೊಂದಿಗೆ ಬೊಪ್ಪ ಭೂಪನೂ, ಶಂಕರ ಸಾಮಂತನೂ ಬಂದರು ಮಾಗುಡಿಯ
ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ರೇಚಣನು ಪೂಜೆ, ಮುನಿವಂದನೆ ಮಾಡಿ, ನೂತನ ಜಿನಗೃಹವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಹೊನ್ನು
ಮನೆ ಸಹಿತ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.

ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೦ ರಲ್ಲಿ ಆಗ ಕಳಚುರ್ಯ ಮಹಾರಾಜಗಿದ್ದ
ಆಹವಮಲ್ಲನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮೊದೆಗನೂರು ನೆಲೆವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.
ಆಹವಮಲ್ಲನಿಗೆ ಲಕ್ಷಣ ಚಂದಣ ರೇಚಣ ಸೋವಣ ಚಾವಣ ಎಂಬ ಐವರ ಸಚಿವ
ಸಂಪುಟವಿದ್ದಿತು. ಇವರಲ್ಲಿ ರೇಚಣನು ಮಹಾಫುಧಾನನೂ ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಾಧಿಪತಿಯೂ
ಆಗಿದ್ದನು [ಸಂಸ್ಕೃತ:ದ್ವಿಸಪತಿ, ಫ್ರಾಕೃತ: ಬಾಹತ್ತರ] ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಹವೆಂದರೆ ಆರಮನೆಯ
ರಾಜರಾಣಯರಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ನ್ಬಗೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರ ಸಮೂಹ; ಈ ಸೇನಾ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ನಿಯಮಿತನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು 'ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಾಧಿಪತಿ' ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ [ಎ.ಇ. ೧೫,೮೦.೧೦೬೦: ಸೌ. ಇ.ಇ. ೯-೧, ೩೧೭. ೧೨೨೩. ಕೋಗಳಿ (ಬಳಾರಿಜಿ.
/ಹಡಗಲಿ) ಪು.೩೩೨] ಮಹಾ ಫುಚಣ್ಣ ದಣ್ಣ ನಾಯಕನಾದ ಈ ರೇಚಿದೇವರಸನು
ಮಾಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿನ ರತ್ನತ್ರಯ ಬಸದಿಯ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಭುನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ದೇವರನ್ನು
ಮೊದೆಗನೂರಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಸಮಧಿಗತ ಪಂಚಮಹಾಶಬ್ದನೂ,
ಮಹಾಮಂಡಳೇಶ್ವರನೂ, ಬನವಾಸಿ ಪುರ ವರಾಧೀಶ್ವರನೂ,ಪದ್ಮಾವತೀ ದೇವಿ ಲಬ್ಧವರ

ಫು ಸಾದನೂ ಆದ ಬೊಪ್ಪದೇವನು ತ್ರಿಭೋಗಾಭ್ಯಂತರ ವಿಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸರ್ವಬಾಧಾ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸರ್ವನಮಶ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ತಳವೃತ್ತಿಯನೂ (ಬಾಡಂ ತಳವೆಯಂ) ಈ ಮೊದಲೇ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ರೇಚಣನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೦ ರಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ಬುಧವಾರದ ದಿವಸ, ರತ್ನತ್ರಯದೇವರ ಅಭಿಷೇಕಾದಿ ಅಂಗರಂಗ ಭೋಗಕ್ಕೂ ಪಿಯರ ಆಹಾರ ದಾನಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೂ ಖಿಣ್ಣ ಸುಟಿತಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟನು. ನ್ ಮುಲಸಂಘ ಕ್ರಾನೂರ್ಗನದ ತಿಂತ್ರಿಕ ಗಚ್ಚದ, ನುನ್ನವಂಶದ ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದೇವರ ಪಾದ ತೊಳೆದು ರೇಚಣ ಮಹಾಫ್ರಧಾನನು ದಾನವನ್ನು ಫ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಕಳಾಧರ ಎನಿಪ ಮುರಾರಿ ಕೇಶವದೇವನಿಗೆ ಈ ಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾಲನೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದನು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಿಲ್ಲಮಾಗಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನಗುಡಿಯು ಹಿಂದೆ ಜೈನರ ಬಸದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ನೆಟ್ಟಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿರುವ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಶಾಸನವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈಶಾಸನದ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬಹುದು:

೧. ರೇಚಣನ ಬಗೆಗೆ ಸಿಗುವ ಅಪರೂಪದ ವಿವರಗಳು

೨. ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ರಾಜಾವಳಿ

೩. ಕಳಚುಕ್ಯ ಚಕ್ರಿಗಳ ರಾಜಾವಳಿ: ಬಿಜ್ಜಳನ ತಮ್ಮ ಮೈಳುಗಿ ದೇವನ ವಿಚಾರ

೪. ಕಳಚುಕ್ಯಕುಲ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ರೇಚಣ ದಂಡಾಧಿಪನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರ

೫. ಸಂಕಮದೇವನು ಹೊಯ್ಸಳ ಬಲ್ಲಾಳ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ತಾಳಗುಂದದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದುದು

೬. ಕಲಚುರಿ ಕುಲದ ಸಂಕದೇವ ಚಕ್ರಯ ದಂಡಾಧಿಶ್ವರನಾದ ರೇಚಣನು ಮಾಗುಂಡಿ (ಮಾಗುಂಡಿ-ಮಾಗಡಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಾಗಡಿ) ಗೆ ಬಂದುದು

೭. ಚಿಕ್ಕ ಮಾಗಡಿ ಸಾಮಂತರ ವಂಶಾವಳಿ

೮. ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಬನವಾಸಿ ಪುರವರಾಧಿಶ್ವರ ಬೊಪ್ಪದೇವನ ವಿಚಾರ

೯. ಶಾನಿನಾಥ ಬಸದಿ ಮತ್ತು ರತ್ನತ್ರಯ ಜಿನಾಲಯ

೧೦. ಭಾನು ಕೀರ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದೇವನ ಪರಿಚಯ : ನುನ್ನ ವಂಶದ ಉಲೇಖ.

೧೧. ಕ್ರಾನೂರ್ಗಣ ಗುರುಗಳು

೧೨. ವೃತ್ತ. ಕಂದ ಮಿಶ್ರಿತ ಪುಟ್ಟ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯವಾದ ಈಶಾಸನ ಕವಿಯ ಸೃಜನಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಪೌಢಿಮೆಯ ಪರಿಚಯ. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಉಲೇಖವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಹಬೇಕಾದ ಅಪೂರ್ವ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿದೆ. ನಡವೀಡು (ಪು.೨೯೦.ಸಾಲು ೯೩) ತೇಜೋಸಾಮ್ಯ (ಸಾಲು ೯೫) ತಳವೆ (ಸಾಲು ೧೦೨) ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಈಗ ಅಜಾಗಿರುವ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮೂರೂ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಕಮವಾಗಿ ಅರ್ಥ: ನಡವೀಡು= ರಾಜ ಸೃನ್ಯ ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಬಿಡಾರ. ತೇಜೋಸಾಮ್ಯ = ಹೊನ್ನು ಮತ್ತುಮನೆ ಸಹಿತರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದಾನ. ತಳವೆ =ತಳವೃತ್ತಿ

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನೂ ಚರಿತ್ರಾಕಾರರು ಗಮನಿಸಿಲ್ಲ. ರೇಚಣನು ಕಳಚುರೈರ ಆಹವಮಲ್ಲನಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಧಾನನೂ, ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಾಧಿಪತಿಯು ಆಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಶಾಸನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ. ರೇಚಣನು ಸಹ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಂತೆ ಮಹಾಸಾಹಸಿ, ಯುದ್ಧವೀರ ಮತ್ತು ನಿಷಾವಂತನಾದ ಜಿನಭಕ್ತ. ಅವನ ರಣಶೌರ್ಯವನೂ ಔದಾರ್ಯದ ಆಧಿಕ್ಯವನೂ ಶಾಸನಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿವೆ;

,

ಅನುಪಮದಾನ ಶೌರ್ಯಮನೇವೋಗ್ಲಪ್ತೈ ನಾಂ ದ್ವಿಷ

ಜ್ಞನಿಪರೋಳೆಂದುವಚರಸಿಯಗ್ಗೇ ಸಯಂಬರವಾಗ ಸಗ್ಗದೊಳ

ಜನಿಯಿಸಿತ್ತಿದ್ದ ಭೂರುಹಕ್ಕೆ ತೋರಣದಿಂ ತವಿಲ್ಲೆಂಬುದೆಯ್ಯ ಮೇ

ದಿನಿ ವಸುಧೈಕಬಾಂಧವಚಮೂಪತಿ ರೇಚಣನೇಂ ಕೃತಾತ್ಥನೋ || [ಸಾಲು ೩೩-

೩೫]

ಪೆಡೆವಣ ಶೇಷನೊಳರಸಿಜೋದರನಂಬುಧಿಯೊಳ ಮೃಗಾಂಕವಂ

ದುಡುಪನೊಳದ್ರಿ ಜಾದ್ಧವಭವಾಂಗದೊಳಾ ಮದಲುಬ್ಬ ಭೃಂಗ ವಿ

ಪ್ಪಡೆ ದಿಗಿಭಂಗಳೊಲು ಕುಱಪು ದೋಪ್ಪಿಣನೆಗಂ ಜಗಮಂ ಮುಸುಂಕಿತಿಂ

ಗಡಲೆನೆ ಕೀರ್ತಿ ರೇಚಣಸೆದಂ ಜಸದಿಂ ವಸುಧೈಕ ಬಾಂಧವಂ || [ಸಾಲು ೩೫-

೩೬]

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೦ ರ ವೇಳೆಗೆ ಆಗಲೇ ರೇಚಣ ಧರ್ಮ ಪರಾಯಣತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಕ್ರಿಯೆ

ಲೇಖಕರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಗುಣ-ಇವು ಕೀರ್ತಿಸಲಟ್ಟದ್ದುವು:

ಜಿನನಂ ತನಂ ಮನಂ ಮನಃ ಫ್ರಕೃತಿಯಂ ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯಾ ವಿದ್ಯೆಯಂ

ತನುವಂತಾತನುವಂ ವಿಳಾಸವದನುದ್ಯ ಲಕ್ಷಿಯಾ ಲಕ್ಷಿಯಂ

ವಿನುತೌದಾರ್ಯವದಂ ಜಗಂ ಜಗಮನಿಂಬೀಕೀರ್ತಿಯಾಲ್ಲಿಂಗಿಸ

ಲ್ಷನ ವಂದ್ಯಂ ವಿಭುರೇಚಿರಾಜನೆಸೆದಂ ಚಾರಿತ್ರ ರತ್ನಾಕರಂ || [ಸಾಲು ೩೦-೩೧]

ಕವಿಸತಿ ಬಲೆಗೋಲಗಿಸೆ ಕಾಮಿನಿಯಸ್ನೋಬಗಿಂಗೆ ಸೋಲೆ ಬೇ

ಳವರ್ಗ್ಗಳುದಾರ ವೃತ್ತಿಗೊಲವಿಂ ನರ ಶಾಸವಾಗೆ ರಾಜ್ಯಮು

ದ್ಭವದಿನೊಡರ್ಚಿಜೈನ ಸಮಯಾಂಭುಧಿ ಕೀರ್ತಿ ಸುಧಾಂಶುವಿಂ ಪೊದ

ಳ್ಳೆವಡೆಯೆ ರೇಚರಾಜನೆಸೆದಂ ಜಸದಿಂ ವಸುಧೈಕ ಬಾನ್ಧವಂ || [ಸಾಲು ೩೧-೩೨]

ಜೈನಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಿನಸುತ್ತಿಯಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸರ್ವಾಂಗ ಜೈನ ಶಾಸನವನ್ನು ಆರಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ರೇಚಣನನ್ನು ಒಂದು ವೃತ್ತ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಮಾಡಿ ಅನಂತರ 'ಶ್ರೀ ಮತ ಪರಮಗಂಭಿರ .....' ಎಂಬ ವಾಡಿಕೆಯ ಶೋಕದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರೇಚಣನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ್ದ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆಚಂಪಕಮಾಲೆಯ ವೃತ್ತ ಪದ್ಯ ಹೀಗಿದೆ: [ಎ. ಕ.೨-೧, ಶಿಕಾರಿಪುರ ೨೨೫, ೧೨೦೩-೪೦, ಚಿಕ್ಕಮಗಡಿ, ಪು. ೩೦೧]

ಕವಿನಿವಹಸುತ್ತಂ ನೆಗಳ್ಲ ರೇಚ ಚಮೂಪತಿಯಿಂ ಬಳಿಕ್ಕಮಾ
ಭುವನದೊಳಿಂತನಂತ ಜಿನಧರ್ಮವನುದ್ದರಿಪದ್ದರ್ಚನಂ
ಸುವಿದಿತಮಾಗೆ ಬಾಂಧವು ಪುರಾಧಿಪ ಶಾನಿ ಜಿನೇಶ ತೀರ್ಥಮಂ
ಕವಡೆಯಬೊಪ್ಪನುದ್ದರಿಸಿದ್ದಂ ಯದುವಲ್ಲಭ ರಾಜ್ಯಭೂಷಮಂ

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಂದರೆ, ರೇಚಣ ಚಮೂಪತಿಯ ತರುವಾಯ ಜಿನಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಕವಡೆಯ ಬೊಪ್ಪನನ್ನು 'ಅಧರೇಚ' ನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ರನ್ನಕವಿ ಅಜಿತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಜಿನಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರ ಭಾವಶಾಲ್ಪಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬೂತುಗ, ಮರುಳ, ಮಾರಸಿಂಹ ,ಶಂಕರಹಂಡ, ಚಾವುಂಡರಾಯ ಮತ್ತು ಎಲರಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆತ್ಮಿ ಮುಚ್ಚಿ-ಇವರನ್ನು ಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಮುಚ್ಚಿಯ ಮನೆತನದ ಕುಡಿಯಾದ ರೇಚಣನೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮ ಪರಾಯಣನಾಗಿದ್ದು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಫ್ರಾ ಯನಾಗಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ಮನೆತನವು ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ನೆರವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತ ರೇಚಣನು, ಈ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾದನು. ಆಚಣ್ಣನೆಂಬ ಕವಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರ ಯತ್ತಿಸಿದರೂ ಮುಗಿಯದೆ

ಮುಂದುವರಿಯದೆ, ಆರೆಬರೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ವರ್ಧಮಾನಪುರಾಣವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪುನರರಚಿಸಿ ಪೂರಸುವಂತೆ ಆಚಣ್ಣ ಕವಿಗೆ ರೇಚಣದನು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ರೇಚಣನು ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂರಿಸಿದನು. ಹದಿನಾರು ಅಶ್ವಾಸಗಳ ಈಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಚಣ್ಣ ಕವಿಯು ರೇಚಣನನ್ನು, ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯದ ಅಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಶಾಘಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರನೂ ರೇಚರಸನನೂ ಅಭೇದಗೊಳಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿದಾನೆ; ಫ್ರತಿ ಅಶ್ವಾಸಾಂತ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸೂಚನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಕ್ರ ಪಟ್ಟಿದ . ಕಾವ್ಯವನ್ನು-“ವಸುದ್ಧಕ ಬಾಂಧವ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣ’ ಎಂದು ಆಚಣ್ಣಕವಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಆಚಣ್ಣ ಕವಿ ರೇಚಣ ದಂಡೇಶನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದರೂ, ರೇಚಣನು ಈ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಾಜನ ಆಸರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಮೋದಿಸಿಲ್ಲ . ವಸುದ್ಧಕ ಬಾಂಧವನಾದ ದಂಡನಾಥ ರೇಚರಸನ ಬಂಧುರ ಭಕಿಗೆ ಮೆಚಿ, ಈ ಹಿಂದೆತನ್ನ (ಆಚಣಕವಿಯ) ತಂದೆ ಕೇಶಿರಾಜನೂ (ಕೇಶಿಮಯ್ಯ ದಂಡ ನಾಯಕ)ಮತ್ತು ತೆಕ್ಕಣ-ಚಾಮಣರೂ ಸೇರಿ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ , ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣವನ್ನು ತಾನು (ಆಚಿವಿಭು) ಪೂರಿಸಿದುದಾಗಿ ಆಚಣ್ಣನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಕಾವ್ಯದ ಒಳಹೊರಗಿನ ಸುಳಿವು ಸೂಚನೆಗಳ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ,ಇದರ ರಚನೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂರಿಸಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಅನುವೇದಿಸಲು ಆತನು ರೇಚಣನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿರುವ ಕೆಳಕಂಡ ಪದ್ಯ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಕರಣಾಗ್ರಗಣ್ಯ ನಭಿಮಾನ ಜಿನೇಂದ್ರ ಮತಾಬ್ಬ ಭಾನು ಪು

ಣ್ಯಾಕರನರ್ಥ ಕಲತರು ಭೋಗ ಪುರಂದರನಂಗಜೋಪಮಂ

ಬೀಕರ ವೃರಿ ವಾರಣ ವಿದಾರಣ ಕೇಸರಿಸತ್ಯಳಾಡ್ಯನ

ಸ್ತೋಕ ಯಶೋರ್ಥಿ ರೇಚಣವಿಭು ರಂಜಿಸಿದಂ ವಸುದ್ಧಕ ಬಾಂಧವಂ|| (೧-೨೨)

ಕಳಚುರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಚಣನು ಸೇನಾನಿ , ಮಹಾಪ್ರಧಾನಿ, ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಿ ಆಗಿದ್ದನು. ಕಳಚುರಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ೧೧೮೫-೮೫ ರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಅದಾದ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ರೇಚಣನು ನಿರಧಿಕಾರಿಯಾಗನು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೮ರ ವೇಳೆಗೆ ರೇಚನನು ಹೊಯ್ಸಳ ಬಳ್ಳಾಳನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕರಣನಾಗಿಯೂ ಮಂತ್ರಿ_ಯಾಗಿಯೂ ಸೇರಿ ದ್ದನು. ಛಿದರಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಕಾಲವು ೧೧೯೦ ಎಂಬುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ.

ವರ್ಧಮಾನಪುರಾಣವನೇ ಬರೆಸಲು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣವಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಕೇಶಿಮಯ್ಯಿಂದ. ಕೇಶಿಮಯ್ಯನು ರೇಚಣನು ಆಪ್ತನೂ, ಧರ್ಮಬಂಧುನೂ ಆಗಿದ್ದು

ಫಲ್ಲದೆ, ರೇಚಣ ನೊಂದಿಗೆ ಕಳಚುರ್ಯ್ಯ ಆಹವಮಲ್ಲನಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು.ಬನಸೇನಾಡಿನ ಒಡೆದು ನಾಗಿದ್ದನು. [ಎ.ಕ..೭-೧ ಶಿಕಾರಿಪುರ ೧೧೯] ಕೇಶವರಾಜ (ಕೇಶಿಮಯ್ಯ) ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನೇ ಕವಿ ಆಚಣ: ಕಿರಿಯಮಗನಾದ ಶಂಖನು ಪುಲಿಗೆಱಗೆ ಒಡೆಯಲಾಗಿದ್ದನು. ಕೇಶಿಮಯ್ಯ (ಕೇಶಿರಾಜ)ನು ಬನವಾಸಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ, ತಿಕ್ಕರಾಜ ಚಾಮಯ್ಯ, ಬಾಚಯ್ಯ, ಸೋವಿದೇವ, ದಾಸಿರಾಜ ಎಂಬುದು ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. ಕೇಶವರಾಜನು(ಕೇಶಿಮಯ್ಯ) ತನ್ನ ಸಚಿವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಾದ ತಿಕ್ಕಣ (ತಿಕ್ಕರಾಜ),ಚಾವಣ (ಚಾಮಯ್ಯ) ಇವರ ಸಾಹಾಯದಿಂದ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದನು. 'ತನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಕೇಶವರಾಜನು ಆರಂಭಿಸಿ, ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆತನ ಮಗನಿಂದಲೇ ಪೂರೈಸಿದ ರೇಚಣನ ಮುನೋಟ ಮತ್ತು ಔಷ್ಣ್ಯ ಪುಜೆ ಶ್ಲಾಘಾವಾದದು.[ಆದೇ; ಶಿಕಾರಿಪುರ.೧೨೩]

ಹೊಯ್ಸಳ ವೀರಬಲಾಳನಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯ ವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರೀಕರಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿದ ರೇಚಣನು ಅರಸೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು[ಎ.ಕ. ೫.೬೯. ಅರಸೀಕೆರೆ (ಹಾಸನಜಿ/)] .ಆ ಬಸದಿಗೆ ಬಲಾಳ ರಾಯರ ಅನುಮತಿಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಈ ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಮಾಘಾಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಶುಭಚಂದ್ರ ತ್ರೈವಿದ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಸಗಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ದೇವರು ರೇಚಣ ಗುರುಗಳ. ಅವರು ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಜಿನಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರೈಸುವವರೆಗೆ ಜೋಳದಕೂಳು ಮತ್ತು ಎಣಯ ಹೊರತಾಗಿ ಭೇರೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗುದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸಾಗರಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯು ಆ ಸ್ಥಳಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ರೇಚಣದಂಡೇಶನಿಂದ ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಜಿನಾಲಯ ವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು, ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ರತರಾದರು. [ಅದೇ:ಸಾಲು ೧-೪] ವಸುದ್ಯುತ ಬಾಂಧವ ರೇಚಣನೂ,ಆತನ ಮಡದಿ ಗೌರಾದೇವಿಯು ತಮ್ಮ ನೋಪಿಯ ಉದ್ಯಾಪನೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸಹಸ್ರಕೂಟ ಜಿನಾಲಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನ ಧಾರಾ ಪೂರ್ವ ಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.[ಎ.ಕ. ೧೫ .ಅರಸೀಕೆರೆ ೧೯೭.ಅತೇದಿ. ಶಾಸನ .ಪು. ೨೨]

ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಮಾಘಾಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ಕಾಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅವರು ಇದ್ದ ಕಾಲದ ನಡುಗಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೦೦[ಎ.ಕ. ೨, ೭೧(೬೪) ೧೧೬೩. 'ಪು.೨೬-೨೮]. ಅವರು ತೇರದಾಳದ ಗೊಂಕ - ಜಿನಾಲಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ೧೧೨೫ ರಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. [ಇ. ಆ.೧೪.ಪು. ೧೪ ೧೧೨೫ ತೇರದ(ಬಿಜಾಪುರ ಜಿ. /ಜಮಖಂಡಿ ತಾ) :ಎಇ. ೧೯, pp ೩off .೧೧೩೫] ಮಾಘಾಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಶುಭಚಂದ್ರ ತ್ರೈವಿದ್ಯರ ಕಾಲವೂ೧೧೨೫ ರಿಂದ ೧೧೫೦ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ. [ಎ. ಕ. ೨. ಆರೇಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪರಿಚಯವಿದೆ.] ಶುಭಚಂದ್ರ ತ್ರೈವಿದ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಈ ಸಾಗರಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ದೇವರ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೮೦ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು .ಇವರನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಸಾಗರಣಂದಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಮುನಿಯೆನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರಿಗಿಂತ ನೂರು

ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಇನೊಬ್ಬ ಸಾಹರನಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಮುನಿಯೂ ಶಾಸನೋಕರಾಗಿದಾರೆ [ಎ.ಕ. ೨. (೧೯೭೯) ನಾಮಂ ೬೪. ೧೧೪೫. ಯಲ್ಲಾದಹಳ್ಳಿ (ಮಂಡ್ಯ ಜಿ. /ನಾಮಂ ತಾ.)] ವಸುದ್ಧಕಬಾಂಧವ ರೇಚಣನು ಶ್ರ ವಣಬೆಳಗೊಳ ಚಿಕ್ಕಬೆಟ್ಟದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಜಿನನಾಥ ಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಜಿನಾಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದು ಶಾಸನ ದಾಖಲಿಸಿದ :ಶ್ರೀ ರೇಚಣಾ ಧಂಣಾಯಕಾ ಮಾಡಿಸಿದಾ ಭಸದಿ [ಎ.ಕ. ೨, ೫೨೮. ೧೨ ಶ. ಕು. ೩೨೫]. ಆ ಬಸದಿಯ ಕೂಲ್ಲಾಪುರದ ಸಾವನನ ಬಸದಿಯ ಫ್ರತಿಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇವರ ಫ್ರತಿಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ,ಶ್ರೀಕರಣದ ರೇಚಿಮಯ್ಯ ದಣ್ಣ ನಾಯಕನು. ಅದನ್ನು ಸಾಗರಣಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. [ಎ.ಕ.೨, ೫೨೬(೩೮೦) ೧೩೨. ಜಿನನಾಥಪುರ ಪು. ೩೨೫]

ರೇಚಣ ಜೀವಿತದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಹೀಗೆ ಸೂಚಿಸಬಹುದು: ಜನನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೩೫: ಬಿಜ್ಜಳನ ಸೃನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ೧೧೫೭: ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿ ದೇವನ ದಂಡಾಧಿಶ ೧೧೬೮ : ಮೃಲುಗಿದೇವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ದಂಡಾಧಿಪತಿ ೧೧೭೬; ಸಂಕಮನ ಸೇನಾಪತಿ ೧೧೭೭-೮೦; ಅಹವಮಲ್ಲನ ಮಹಾಫ್ರ ಧಾನಿ- ಚಮೂಪತಿ- ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗಾಧಿಪತಿ ೧೧೮೦-೮೩; ಸಿಂಘಣನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು ಖಷಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯದು;ಹೊಯ್ಸಳರ ಬಲಾಳನಲ್ಲ ೧೧೮೮-೧೨೧೮; ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬದುಕಿದ ರೇಚಮನು ಸುಮಾರು ೧೧೨೫ರಲ್ಲಿ ನಿಧಾನನಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ರೇಚಣನಿಗೆ ಇದ್ದ ಫ್ರಶಸಿಹಳು; ಅಂಗಜೋಪನು, ಆರ್ಥಿಕ ಕಲತರು. ಜಿನಮತಾಬ್ಜಭಾನು, ಭೀಕರ ವೃರಿ ವಿದಾರಣ ಕೇಸರಿ, ಚಾರಿತ್ರ ರತಾಕರ. ಲೋಕೈಕ ಕಳದ್ರುಮ, ಭೋಗ ಪುರಂದರ, ಮಿಕ್ಕಸುದಾನಿ, ವಸುದ್ಧಕ ಬಾಂಧವ, ಸತ್ಯಳಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದನು.

ರೇಚಣನ ಜೀವನದ ಸಾಧನೆಯಿರುನುದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ಪಾದ್ಧ ಮತ್ತು ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ. ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಮತ್ತು

ಅರಸೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ,ಆಚಣ್ಣಕವಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗೆ ನಿಂತು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಸಿದು- ಇವು ರೇಚಣನು ಎಸಗಿದ ಮುಖ್ಯಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ. ಸಾಧನೆಗಳು.ಇವು ಆತನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಫ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಆಸಕಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ರೇಚಣನು ಕಳಚುರೈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉಗಮ-ಸಂವರ್ಧನೆಗೂ ಕಾರಣ ಪುರುಷನೆಂಬುದು ಚರಿತ್ರ ಕಾರರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ. ತನ್ನ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ದಲ್ಲಪನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸ ಫ್ರವೀಣತೆ ,ಯುದ್ಧ ನೃಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕಳಚುರೈ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷಿಯನ್ನು ಎರಡು ದಶಕಗಳ ವರೆಗೆ ಪೊರೆದು. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ,ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ರೇಚಣ ಚಮೂಪನು ಘನತರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.